

แผนประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา จังหวัดลพบุรี

หลักการและเหตุผล

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา เป็นผืนป่าที่มีคุณค่ามากมาย เนื่องจากเป็นผืนป่าธรรมชาติ ผืนสุดท้ายของจังหวัดลพบุรีที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์สูงและมีความสมดุลของระบบนิเวศมากที่สุด มีเนื้อที่กว้างขวางถึง 96,879 ไร่ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลตำบลกุดตาเพชร และพื้นที่บางส่วนของอำเภอลำสนธิ อยู่ห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรีประมาณ 170 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร 260 กิโลเมตร มีทางหลวงเชื่อมต่อให้สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ผืนป่าซับลังกาได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเมื่อวันที่ 26 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 และได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเมื่อ 10 กว่าปีที่ผ่านมานี้เอง

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา พบว่าชื่อเสียงของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกายังไม่เป็นที่รู้จักและแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยวมากนัก โดยจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ.2551 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาประมาณ 30,000 คน ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนนักท่องเที่ยวในปีก่อนๆ ที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อยมาก ชื่อเสียงของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาเป็นที่รู้จักอยู่ในวงแคบ แม้กระทั่งประชากรในจังหวัดลพบุรีเองกลับไม่รู้จักเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาเลย หรือแม้ว่าจะเคยได้ยินชื่อมาบ้างแต่ก็ไม่เคยทราบความสำคัญของสถานที่แห่งนี้ ไม่ทราบว่าอยู่ที่ไหน และมีอะไรน่าสนใจบ้าง สาเหตุสำคัญนั้นเนื่องมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานหลักเริ่มตั้งแต่หน่วยงานต้นสังกัดลงมาจนถึงหน่วยงานลูกที่อยู่ในพื้นที่ยังไม่มียุทธศาสตร์การวางแผนประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเลย เป็นเพียงแนวคิดที่ต้องการจะพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยยังไม่ถูกจัดให้เป็นความเร่งด่วนในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับจังหวัด ไปจนถึงระดับประเทศ และผลต่อเนื่องจากการขาดแผนประชาสัมพันธ์นั้นก็ทำให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวป่าซับลังกาจำนวนน้อยมาก โดยมีเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น อาทิ แผ่นพับ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคกลางเขต 7 เป็นผู้ผลิตให้ คู่มือท่องเที่ยวจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีข้อมูลการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของทั้งหมด รายการสารคดีทางโทรทัศน์ บทความการท่องเที่ยวในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้การนำหลักการการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเข้ามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา จะเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูล

ข่าวสารการท่องเที่ยวในหมู่นักท่องเที่ยวทำให้เกิดความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสื่อประชาสัมพันธ์นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และต่อพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์การประชาสัมพันธ์ มี 2 ประการ ได้แก่

1. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงรุกในพื้นที่ป่าซับลังกา
2. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่าซับลังกา

กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ มี 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายภายใน ได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากรภายในเขตฯ
2. กลุ่มเป้าหมายภายนอก ได้แก่
 - 2.1 นักท่องเที่ยว
 - 2.2 ผู้นำชุมชนและชาวบ้านทั้ง 12 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลกุดตาเพชร
 - 2.3 ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดตาเพชร
 - 2.4 นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

กลยุทธ์หลักของแผนประชาสัมพันธ์

1. กลยุทธ์การเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์
2. กลยุทธ์การให้ข่าวและเผยแพร่ข่าวสาร

สื่อ / กิจกรรม

(รายละเอียดสื่อ/กิจกรรมดังตารางแผนการเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์)

วิธีการดำเนินการ

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งทุติยภูมิและปฐมภูมิ เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาและแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดลพบุรีหรือใกล้เคียง และแผนประชาสัมพันธ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา มาวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำผลที่ได้ไปประมวลผลและสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแผนประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

2. จัดประชุมหารือแนวทางการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

3. คณะผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาและการประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัดลพบุรี

4. คณะผู้วิจัยจัดทำร่างแผนประชาสัมพันธ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

5. คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2552 ณ อาคารศูนย์บริการทัศนศึกษา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา โดยเชิญผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิเทศศาสตร์ ด้านการท่องเที่ยว สื่อมวลชน ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานในท้องถิ่นและตัวแทนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว มาประชุมวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการจัดแผนประชาสัมพันธ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

6. นำข้อมูลที่ได้รับจากที่ประชุมมาดำเนินการปรับปรุงและจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำเสนอให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาไปปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมและรับรู้ถึงแนวทางการปฏิบัติงานตามประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาต่อไป

ผู้รับผิดชอบหลัก

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา จังหวัดลพบุรี

งบประมาณ

(ยังไม่สามารถระบุได้)

การประเมินผล

1. จากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ
2. จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
3. จากการแบบสอบถาม

แผนการใช้สื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา จังหวัดลพบุรี

ชื่อโครงการหลัก

1. โครงการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา ประกอบไปด้วยโครงการย่อย 4 โครงการ ได้แก่

ชื่อโครงการย่อย	กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	สื่อ / กิจกรรม	งบประมาณ
1. โครงการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา	1. นักท่องเที่ยวชาวไทย 2. ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน ในตำบลกุดตาเพชร 3. ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดตาเพชร	1. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงรุกในป่าซับลังกา 2. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	1. ผลิตสื่อเฉพาะกิจ จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ 1.1 แผ่นพับ 1.2 คู่มือนักท่องเที่ยว 1.3 เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต โดยทุกสื่อมีหัวเรื่องหลักว่า “ซับลังกา ผืนป่าสุดท้ายแห่งลพบุรี”	
2. โครงการประกวดภาพถ่ายหัวข้อ “มหัศจรรย์ซับลังกา”	1. นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ 2. ประชาชนทั่วไปที่สนใจ	1. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงรุกในป่าซับลังกา	1. จัดประกวดภาพถ่าย หัวข้อ “มหัศจรรย์ซับลังกา”	
3. โครงการค่ายสิ่งแวดล้อมซับลังกา	1. นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป	1. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	1. จัดเข้าค่ายและเดินสำรวจเส้นทางศึกษาธรรมชาติในซับลังกา	
4. โครงการอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	1. นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป	1. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	

2. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว มีโครงการย่อย 1 โครงการ คือ โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์				
ชื่อโครงการย่อย	กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	สื่อ / กิจกรรม	งบประมาณ
1. โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์	1. นักเรียนที่อยู่ในตำบลลุดตาเพชร	1. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	1. อบรมให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	
3. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา ประกอบด้วยโครงการย่อย 3 โครงการ ได้แก่				
ชื่อโครงการย่อย	กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	สื่อ / กิจกรรม	งบประมาณ
1. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	1. แหล่งท่องเที่ยวในป่าซับลังกา	1. เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว 2. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงรุกในป่าซับลังกา	1. ปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ไม่น้อยกว่า 2 แห่ง/ปี	
2. โครงการสำรวจและจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแห่งใหม่	1. แหล่งท่องเที่ยวในป่าซับลังกา และในพื้นที่ใกล้เคียง	1. เพื่อค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ 2. เพื่อพัฒนาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติและจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแห่งใหม่	1. สำรวจ-จัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติใหม่ 2. พัฒนา-ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ	
3. โครงการจัดทำป้ายสื่อความหมายตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ	1. เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติในป่าซับลังกา	1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ สมุนไพร ฯลฯ ที่พบเห็นตลอดเส้นทาง 2. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในป่าซับลังกา	1. จัดทำป้ายสื่อความหมายในเส้นทางธรรมชาติ ห้วยประดู่, ห้วยพริก, หนองใหญ่, จุดชมวิวเขาผากลาง	